

Kemin kaupungin
tarkastuslautakunta

ARVIOINTI- KERTOMUS

2025

KEMI

SISÄLLYLUETTELO

Puheenjohtajan katsaus	2
Tarkastuslautakunnan toiminta	3
Kaupungin talouden ja strategian arviointi	5
Ympäristölautakunta	12
Elinvoimalautakunta	15
Hyvinvointilautakunta	19
Kaupunkilaisten osallistaminen	22
Vihreät asiat	24
HYTETU-yhteisarviointi	27
Konserni	29
Tarkastuslautakunnan kannanotto	31
Lähteet	32

Kuvat: Kemin kaupungin kuvapankki, Canva tai tekijänoikeus erikseen mainittu. Suunnittelu ja taitto: kaupunkitarkastaja Maria Vaittinen.

PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2025 oli Kemin kaupungille poikkeuksellinen ja monella tavalla käänteentekevä. Valtuustokauden vaihtuminen, uusi kaupunkistrategia sekä kaupungin talouden tasapainottamiseen liittyvät ratkaisut loivat vahvan kehysten tarkastuslautakunnan arviointityölle. Kemin taloudellinen asema oli vuoden alussa vaikea, mutta määrätietoisilla päätöksillä kaupunki onnistui välttämään arviointimenettelyn ja vahvistamaan taseasemaansa. On kuitenkin selvää, että omaisuuden myynti ei yksin ratkaise kaupungin rakenteellisia taloushaasteita. Tulevina vuosina korostuvat palveluverkon, kiinteistömässan, investointien ja konsernitalouden pitkäjänteinen hallinta.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että visio ”Uusi kutsuva Kemi” näkyy käytännön toiminnassa, palveluhalukkuudessa ja jokaisen kemiläisen arjessa. Kemin vahvuuksia ovat yhteisöllisyys, meri, luonto, osaava henkilöstö ja elinkeinoelämän monet mahdollisuudet. Samalla kaupungin on huolehdittava siitä, että päätöksenteko perustuu avoimeen valmisteluun, realistisiin vaihtoehtoihin ja kestäväan taloudenhoitoon. Erityisesti kestäväällä taloudenhoidolla voimme taata laadukkaat palvelut myös pienemmille kemiläisille. Tarkastuslautakunnassa kiinnitämme tähän erityistä huomiota.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin henkilöstöä, luottamushenkilöitä, konserniyhtiöitä ja kaupunkilaisia tehdystä työstä. Kemin tulevaisuus rakennetaan vastuullisilla valinnoilla, yhteistyöllä ja rohkeudella uudistua.

Joni Määttä
Puheenjohtaja, tarkastuslautakunta
Kemin kaupunki

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Kuntalain (410/2015) §:n 121 mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen ja arvioinnin järjestämistä varten (Viite 1).

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
6. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

Vuoden 2025 toiminnan ja talouden arviointiin sijoittuu valtuustokauden vaihdos. Tarkastuslautakunnan arviointityöhön ovat osallistuneet valtuustokauden vaihtumisen jälkeen nimetyt tarkastuslautakunnan jäsenet. Kaupunginvaltuusto on nimennyt päätöksellä 8.9.2025 § 98 tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet 2025–2029 seuraavasti (Viite 2):

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Joni Määttä pj.	Marja Kynsijärvi
Sisko Korrensalo vpj.	Anneli Mikkanen
Heidi Anttila	Aimo Tervahauta
Mauri Jaakkonen	Seppo Leskinen
Ulla Miettunen	Sari Eilittä
Ulla Alatalo	Jan Åqvist
Pirjo Laitila	Johanna Grönholm
Janne Saarijärvi (9.2.2026 asti)	Jukka Korhonen (9.2.2026 asti)
Jukka Korhonen (10.2.2026 lähtien)	Mika Hannuksela (10.2.2026 lähtien)
Tommi Taipale	Kari Ikäläinen
Paw Wah Shwe	Janette Hakki

KAUPUNGIN TALOUDEN JA STRATEGIAN ARVIOINTI

Tarkastelukauteen 2025 sisältyi valtuustokauden vaihtuminen. Kaupunginvaltuusto päätti 4.11.2024 § 91 pienentää valtuuston kokoa 43 valtuutetusta 39 valtuutettuun (viite 3). Valtuustokauden vaihtuessa luottamushenkilöille järjestettiin koulutusta kaupungin organisaatioon, talouteen ja strategiseen johtamiseen liittyen.

Kemin kaupungin talous on ollut edellisellä valtuustokaudella 2021–2025 haastava. Talousarviovuoden 2025 käynnistyessä tilinpäätökseen oli kertynyt 10,2 miljoonaa euroa kattamatonta alijäämää ja kaupunki oli ajautumassa valtiovarainministeriön arviointimenettelyyn (Viite 4). Merkittävänä syynä tälle kehitykselle oli hyvinvointialueiden perustamisen aiheuttama valtionosuusjärjestelmämuudistus, joka vei Kemiltä palvelujen tuottamiseen tarkoitetut tosiasialliset valtionosuudet.

Arviointimenettely

Arviointimenettely koskee erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevia kuntia. Kuntalain §:t 110, 118 ja 119 säätelevät kuntatalouden hoitoa ja arviointimenettelyä (Viite 1). Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos arviointimenettelyn edellytys täyttyy.

Kunta voi päätyä arviointimenettelyyn seuraavilla eri tavoilla:

- emokunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää kuntalain 110 §:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa tai
- asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 euroa tai
- rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat talouden neljä (4) tunnuslukua täyttävät kahtena vuonna peräkkäin säädetyt raja-arvot:
 - i. kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
 - ii. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
 - iii. asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
 - iv. konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Alijäämän kehitys

Kemin kaupunki on ennakoanut taloushaasteita, joihin moni kunta ajautuu sote-uudistuksen valtionosuusjärjestelmän muutosrajoittimen poistuttua. Kemin kaupunki on onnistunut välttämään arviointimenettelyn sitoutumalla talouden tasapainottamissuunnitelmaan. Suurin vaikutus kaupungin talouteen on ollut omaisuuden myynnillä.

Pidemmällä aikavälillä kaupungin taloutta korjaa palveluverkkoratkaisu, jolla päätettiin keskittää varhaiskasvatus- ja opetuspalveluja. Toteutuessa säästöjä tulee niin kiinteistö- kuin henkilöstökuluissa. Kaupungilla on silti merkittävästi kiinteistöihin liittyvää korjausvelkaa, mikä haastaa kaupungin talouden tasapainon tulevaisuudessa.

Talousarvio 2025 ja suunnitelmavuodet 2026-2028 oli laadittu sille olettamalle, että talous pystytään tasapanottamaan omaisuuden myynnillä (Viite 5). Myyntiprosessi hidastui valituksen vuoksi.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.4.2025 § 25 seuraavat talousarviomuutokset (Viite 6):

- Valtionosuuteen lisätään 1,366 miljoonaa euroa
- Korkotuottoihin lisätään 0,474 miljoonaa euroa
- Muita rahoitustuottoja vähennetään 0,87 miljoonaa euroa
- Korkokuluihin lisätään 0,875 miljoonaa euroa
- Satunnaisista tuloista vähennetään 55 miljoonaa euroa
- Antolainasaamisten vähennyksistä rahoituslaskelmassa vähennetään 16 miljoonaa euroa.

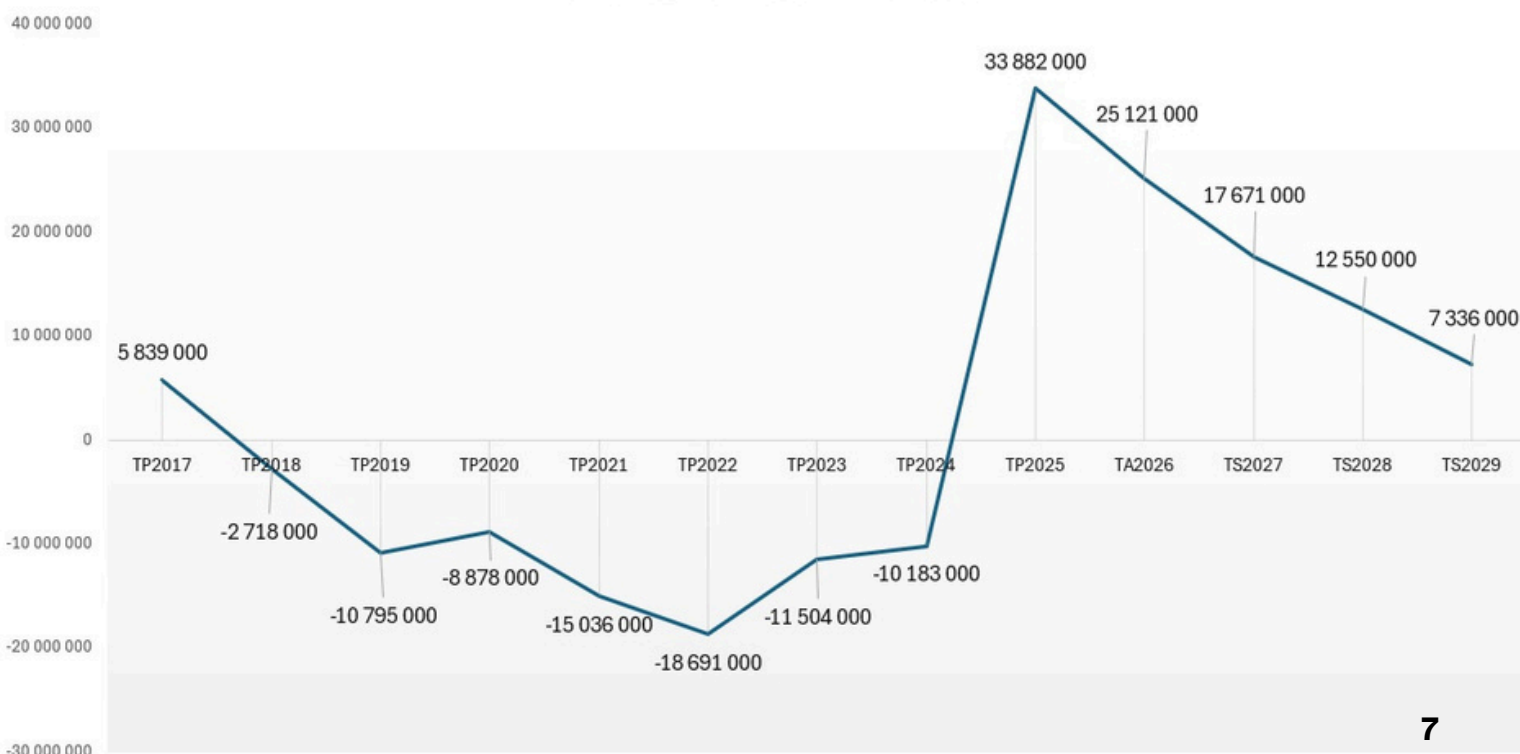
Valtuusto käsitteli talousarviomuutoksia uudestaan omaisuuden myynnin toteuduttua 8.9.2025 § 89 (Viite 7):

- satunnaisiin tuloihin lisätään 55 miljoonaa euroa
- korkokuluja pienennetään 0,354 miljoonaa euroa
- antolainasaamisiin lisätään 16 miljoonaa euroa
- pitkäaikaisia lainoja vähennetään 27,8 miljoonaa euroa
- lyhytaikaisia lainoja vähennetään 6 miljoonaa euroa

Omaisuuden myynnin myötä Kemin kaupunki pystyi välttämään arviointimenettelyn ja oikaisemaan talouden tasapainon. Laskelmat kuitenkin osoittavat, että omaisuuden myynnistä taseeseen kertynyt ylijäämä lähtee sulamaan tämän valtuustokauden aikana.

Mikäli valtionosuusjärjestelmä uudistusta ei saada aikaiseksi, niin Kemin kaupunki ei suoriudu jo päätetyistä investoinneista kuten Kemi Areena, uimahalli, keskustan koulu, sillä näitä investointeja maksetaan keskimäärin seuraavat 20 vuotta eteenpäin.

YLI- JA ALIJÄÄMÄN KEHITYS KEMISSÄ €

Vertailukunnat

Alla olevassa taulukossa on esitetty Kemin, Tornion, Varkauden ja Raahen vuoden 2025 tilinpäätösluvut (Viitteet 8-11). Vertailukaupungit ovat suunnilleen samankokoisia teollisuuskaupunkeja kuin Kemi.

Tuloslaskelma	1000 €	Kemi	Tornio	Varkaus	Raahе
Toimintatuotot		13 996	18 449	19 605	17 632
Valmistus omaan käyttöön		42	0	334	238
Toimintakulut		-64 385	-77 932	-67 340	-89 685
Toimintakate		-50 347	-59 483	-47 401	-71 815
Verot		52 796	51 991	49 468	61 780
Valtionosuudet		475	11 273	6 648	18 689
Rahoitustuotot/kulut		3 890	-562	1 358	9 158
Vuosikate		2 554	3 220	10 074	13 233
Poistot		-5 060	-5 867	-7 497	-7 801
Arvon alentumiset		-1 554	0	-669	0
Satunnaiset erät		48 124	10 416	0	-450
Tilikauden tulos		44 065	7 768	2 578	4 983
Tilinpäätössiirrot		0	0	-500	211
Tilikauden yli/alijäämä		44 065	7 768	2 078	2 194
Asukasluku		19 342	20 827	19 444	23 436
Toimintatuotot/kulut %		21,8	23,7	29,3	19,7
Vuosikate/poistot %		38,6	54,9	134,4	169,6
Vuosikate €/as		132	155	518	565
Toimintakulut €/as		3,33	3,74	3,46	3,83
Toimintakate €/as		0,13	0,15	0,52	0,56
Veroprosentti		9,6	8,4	9,3	8,8

Kemi poikkeaa muista vertailukaupungeista valtionosuusrivin osalta. Vuonna 2024 Kemin valtionosuudet olivat -2,2 miljoonaa euroa (Viite 4). Vuoden 2025 osalta päästiin positiiviseen lukuun 475 000 € (Viite 8). Tämä ei kuitenkaan vastaa valtionosuuksien tarkoitusta. Niillä on tarkoitus rahoittaa valtion kunnille määräämät lakisääteiset tehtävät kuten varhaiskasvatus ja perusopetus.

Vertailukunnat saavat huomattavasti suuremmat valtionosuudet kuin Kemi. Mikäli valtionosuuskehitys jatkuu Kemin osalta nollassa, Kemi ajautuu seuraavalla valtuustokaudella talousvaikeuksiin.

Kemin kaupunki on joutunut tehostamaan toimintaansa. Kemi on jo vuosia tuottanut palvelut vertailukunnista tehokkaimmin, kun katsoo vihreällä merkittyä riviä, jossa on kuvattu toimintakulut €/as. Mikäli Tornio olisi yhtä tehokas palveluntuottaja kuin Kemi, olisi se säästänyt 8,5 miljoonaa euroa toimintakuluissa vuonna 2025.

Kemin kaupunkistrategia

Kuntalain 37 §:n mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista (Viite 1). Kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetyt palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään Kuntalain 110 §:ssä (Viite 1). Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Hyvin laadittu ja toimeenpantu strategia luo selkeän suunnan ja yhteisen ymmärryksen siitä, mihin kaupungin organisaatio on menossa ja miten tavoitteisiin päästään. Strategia auttaa kohdentamaan resurssit oikein, vähentää päällekkäistä työtä ja tuo päätöksentekoon johdonmukaisuutta, luotettavuutta ja avoimuutta.

Kemin kaupungin uusi strategiaprosessi käynnistyi keväällä 2025. Valmistelussa hyödynnettiin aiempaa strategiatyötä, asiakirjaa tiivistettiin ja selkeytettiin. Esihenkilöt ja luottamushenkilöt osallistuivat strategian valmisteluun kaupunginvaltuuston seminaarissa 29.8.2025.

Valtuusto hyväksyi päivitetyn kaupunkistrategian 6.10.2025 § 108 (Viite 12). Uusi kaupunkistrategia astui voimaan 1.12.2025.

Kemin kaupungin visio on: **"Uusi kutsuva Kemi"**. Kemin keskeisenä tavoitteena on vahvistaa veto- ja pitovoimaa sekä lumovoimaa. Kemi on houkutteleva, turvallinen, hyvinvoiva ja yhteisöllinen kaupunki asukkaille, yrityksille ja matkailijoille. Kemissä viihdytään ja koetaan elämyksiä.

Kemille on linjattu neljä strategista päämäärää

VIISAS KEMI

Kemi uudistuu rohkeasti – kehitämme työtettä ja toimintatapoja systemaattisesti. Rakennamme vahvaa ideakulttuuria, joka synnyttää innostusta ja uskoa uuteen. Haemme ratkaisuja ennakkoluulottomasti, kokeilemme rohkeasti uutta ja toimimme yhteistyössä yli sektorirajojen. Otamme kaupunkilaiset aktiivisesti mukaan kehittämiseen ja palveluiden suunnitteluun. Kemi on oppiva kaupunki – kasvatamme oppimisen iloa ja nostamme koulutustasoa määrätietoisesti.

VÄLITTÄVÄ KEMI

Kemissä ihminen on kaiken keskiössä. Rakennamme asiakaslähtöisiä palveluita. Välittäminen tarkoittaa avoimuutta, arvostusta ja reiluutta – kemiläiset kunnioittavat toisiaan ja vierailijoita. Kemi on yhteisö, jossa ketään ei jätetä ja jokaisesta huolehditaan. Tuemme kuntalaisten ja henkilöstön hyvinvointia. Välittävä Kemi tarkoittaa vastuunkantoa, lupausten lunastamista ja asioihin tarttumista.

VIHREÄ KEMI

Vihreä Kemi perustuu taloudelliseen, ekologiseen ja sosiaaliseen vastuullisuuteen ja kestävyyteen. Juurrutamme kestävän ajattelun osaksi henkilöstön, päättäjien, asukkaiden, yrittäjien, yhdistysten ja matkailijoiden arkea. Ilmastoviisaalla ja vastuullisella toiminnalla torjumme ilmastonmuutosta sekä luontokatoa ja vaikutamme myönteisesti tulevaisuuteen. Vihreä Kemi on edelläkävijä vihreässä siirtymässä ja houkutteleva toimintaympäristö vihreän siirtymän toimijoille.

VIETTELEVÄ KEMI

Kemi houkuttelee uusia asukkaita, yrityksiä ja matkailijoita. Se on kaupunki, jossa on hyvä elää, tehdä työtä ja vierailla. Rakennamme viihtyisää elinympäristöä, tarjoamme toimivia palveluja ja vahvistamme elinkeinoelämän elinvoimaistumista. Pidämme kiinni nykyisistä asukkaistamme ja tarjoamme elämyksiä sekä kasvun ja kehittymisen mahdollisuuksia. Teemme aktiivisesti yhteistyötä eri toimijoiden kanssa ja rakennamme Kemin positiivista julkisuuskuvaa.

Kaupunginvaltuusto päätti 6.10.2025 § 108 lähettää toimialoille hyväksytyn strategian toimialakohtaisten projektien laatimiseksi vuodelle 2026 ja suunnittelukaudelle 2027-2029. Tiedot toimialakohtaisista projekteista toimitetaan kaupunginhallitukselle 19.11.2025 mennessä (Viite 12).

Tarkastuslautakunnan mielestä on esimerkillistä, että kaupunginhallitus ohjaa toimialoja strategiatyössä.

Uuden strategian mukaan Kemin kaupunki on viettelevä. Tarkoitus on houkutella uusia muuttajia ja saada ennen kaikkea nykyiset pysymään mukana menossa. Veto- ja pitovoima ovat molemmat tärkeitä. Tarkastuslautakunta on sitä mieltä, että "Viettelevä Kemi" on hyvä lisäys strategiaan.

Kaupunkistrategiassa puhutaan välittämisestä ja viettelevyydestä. Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, miten tämä näkyy toimialojen tavoitteissa ja toteumissa asiakaspalveluna ja palvelualltiuden korostamisena. Onko palvelumentaliteettia kirkastettu kaupungin työntekijöille? Haluaako Kemin kaupunki olla asukaspalvelun ykköskaupunki.

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristötoimiala on pysynyt vuoden 2025 talousarviossa ja tulos oli 653 000 € arvioitua parempi (Viite 8).

Kemissä on kiinteistöjen korjausvelkaa, mikä rasittaa kaupungin taloutta tulevina vuosina. Kiinteistömassan hallintaa ovat suunnitellut myynti- ja purku-urakat, joita toteutettiin onnistuneesti vuoden 2025 aikana.

Kaupunki on pyrkinyt vastaamaan palvelutarpeisiin myös uudisrakentamisella. Aikaisemmin Kemiin on rakennettu esim. Pajarinrannan päiväkotia (2021) ja Kemi Areena (2024). Vuoden 2025 aikana valmisteilla oli uimahalli- ja yläkouluhanke, jotka saatiin valtuuston päätöksentekoon 9.3.2026 (Viitteet 13 ja 14).

Kulttuurikeskuksessa sijaitsee useita kaupungin toimintoja kuten museo, kirjasto, kansalaisopisto, musiikkiopisto ja Kohtaamo. Tarkastuslautakunnalle annetun selvityksen mukaan Kulttuurikeskuksen perusparannuksen kustannukseksi on alustavasti arvioitu 20 miljoonaa euroa.

Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, milloin Kulttuurikeskuksen tilojen kuntoa on viimeksi kokonaisuudessaan selvitetty ja milloin henkilökunnalle on viimeksi suunnattu kysely työskentelytilojen kunnosta. Onko Kulttuurikeskusta jouduttu korjaamaan vuoden 2025 aikana ja minkä verran siihen on käytetty määrärahoja?

Keskustan elävöittämiseksi kunnostettiin viheralueita ja puistokäytäviä sekä lisättiin istutuksia ja rakennettiin Mansikkankadun kevyen liikenteen väylä.

Tarkastuslautakunta haluaa huomauttaa, että Mansikkankadun alueella 'vihreä Kemi strategia' ei täysin toteutunut. Vaikka alueelle istutettiin uusia puita, niin metsäinen maisema katosi kaavan toteuttamisen myötä. Tarkastuslautakunta on ymmärtänyt, että kaupunkilaiset toivovat alueen säilyvän mahdollisimman puistomaisena ja metsäisenä.

Tarkastuslautakunta haluaisi tietää eriteltynä, mihin ympäristölautakunta on käyttänyt konsulttipalveluja ja kuinka paljon niihin on mennyt rahaa vuoden 2025 aikana.

Tarkastuslautakunnalle 24.11.2024 esitellyt investointihankkeet

Investointihankkeet

Keskustan yläkoulu	18 000 000 €
Uimahalli	18 000 000 €
Sauvosaaren kentän huoltorakennus	1 500 000 €
Kivikon koulu	4 800 000 €
Kaupungintalo	22 000 000 €
Takajärven nuorisotalo	1 400 000 €
Hepolan liikuntasali	4 600 000 €
Kulttuurikeskus	20 000 000 €
Karihaaran kentän huoltorakennus	400 000 €

Yhteensä 90 000 000 €

Tarkastuslautakunta pitää sekä Sauvosaaren (1,5 milj. €) että Karihaaran (400.000 €) kenttien huoltorakennuksien hinta-arvioita isohkona. Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, mitä kaikkea kustannusarvioihin sisältyy. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kenttien yhteydessä on toimivat tilat, mutta kyseenalaistaa kustannusten suuruuden nykyisessä taloustilanteessa.

Panostuksia liikuntapaikkoihin tehtiin vuoden 2025 aikana. Sauvosaaren urheilupuiston keinonurmikentän kustannus oli 1 208 395 € ja hankkeeseen saatiin 235 660 € valtionavustusta. Kaukalon kesäpinnoite valmistui heinäkuussa 2025.

Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 24.11.2025 § 59 kuullut ympäristöjohtajaa erityisesti kiinteistöjen osalta (Viite 15). Samassa yhteydessä tarkastuslautakunta painotti, *"että kuntalaisten peruspalvelujen järjestämistä voidaan tehostaa keskittämällä toimintoja samoihin rakennuksiin. Tällä tavalla kiinteistöhankinnoissa voidaan saavuttaa merkittäviä synergiaetuja, parantaa tilojen käyttöastetta sekä varmistaa palvelujen kustannustehokas saatavuus."*

Tarkastuslautakunta näkee tärkeänä, että Sauvosaaren aluetta kehitettäessä huomioidaan koko alueen olemassa olevat ja tulevat toiminnot Kemi Areenan, uuden yläkoulun ja uimahallin myötä.

Tarkastuslautakunta näkee, että muita investointeja suunniteltaessa tulee huomioida, ettei alueelle tule päällekkäisiä palveluita esim. kuntosali. Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, kuinka monta kuntosaliryttäjää kaupungissa on ja onko nykyisten ryttäjien toiminnan muuttamista esim. esteettömäksi mahdollista tukea.

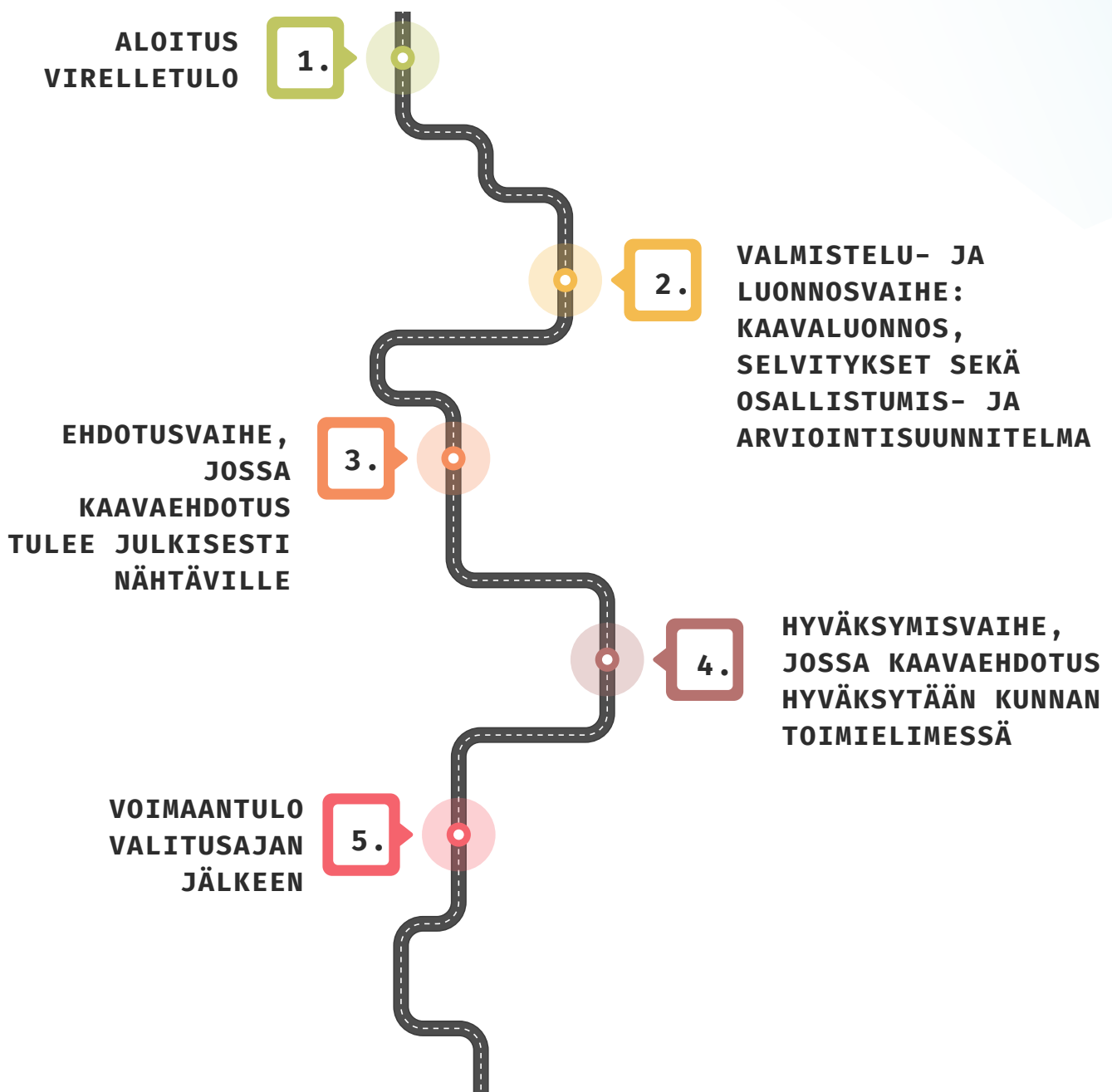
Tarkastuslautakunta haluaa kiittää Ympäristötoimialaa, joka teki merkittävää työtä kaupunkikuvan parantamiseksi vuoden 2025 aikana. Rautatieaseman edustaa kunnostettiin. Kaupunki siisti keskusta-alueen ilmettä jouduttamalla kahden pitkään tyhjillään olleen kiinteistön purkamista.

Muita kaupunkilaisille näkyviä parannushankkeita olivat keskustan puistoalueiden elävöittäminen ja katujen päällystäminen. Katujen päällystämiseen käytettiin 930 000 €. Keskeisiä kohteita olivat muun muassa Lehtokatu, Hahtisaarenkatu, Lapintie, Asemakatu ja Ouluntie.

ELINVOIMALAUTAKUNTA

Elinvoimatoimiala on pysynyt vuoden 2025 talousarviossa ja tulos oli 1 605 000 € arvioitua parempi (Viite 8).

Maankäyttö ja kaavoitus on onnistunut luomaan edellytyksiä kaupungin kasvulle ja vaurastumiselle. Kemistä löytyy mahdollisuuksia sekä yrittäjyydelle että hyvälle asumiselle. Kaavoitusprosessit ovat pitkäaikaisia ja niihin kuuluu useita eri vaihteita:

Kaupunginhallitukselle on annettu 10.2.2025 § 38 kaavoituskatsaus ja tarkastuslautakunnalle kaavoitusta esiteltiin 9.2.2026 § 8 (Viitteet 16 ja 17).

VUODEN 2025 AIKANA TYÖSTETYT KAAVAHANKKEET:

Aloitus- ja vireilletulovaiheessa:

Kemintullin laajennus

Särkelän kentän asemakaavamuutos

Ruutin päiväkodin tontin asemakaavamuutos

Lentokentäntien pohjoispuolen asemakaavamuutos

Ajoksen teollisuusalueen asemakaavamuutos

Paattion pysäköintialueen asemakaavamuutos

Peurasaaren radan asemakaavamuutos

Kemi East -alue

Ehdotusvaiheessa:

Pajarinrannan asemakaavamuutos

Lumilinnan matkailualueen asemakaavamuutos

Holstinharjun osayleiskaavamuutos Savaterra

Lainvoimainen:

Tyttölyseon asemakaavamuutos (hyväksytty 5.5.2025 § 41)

Etelärantakatu 5:n asemakaavamuutos (hyväksytty 9.6.2025 § 81)

Pajusaaren entisen radan asemakaavamuutos (hyväksytty 9.2.2026 § 5)

Peurasaaren varikon asemakaavamuutos (hyväksytty 9.2.2026 § 6)

ÄKILLINEN RAKENNEMUUTOS

Äkillinen rakennemuutos ”ÄRM”
tuntuu muuttuneet pysyväksi
rakennemuutoksen tilaksi. ÄRM on
tuonut hankerahoitusta, mutta Kemin
tämän hetken työllisyystilanteeseen
niillä ei voi sanoa olleen merkittävää
vaikuttavuutta. Tarkastuslautakunta
toivoo, että hankkeen aikana tehty
työ näkyisi jollain aika välillä
työllisyysasteen kohenemisena.

Digitaalisuuden ja tekoälyn tuomat
muutokset aiheuttavat maailman
laajuisen rakennemuutoksen, mikä on
vaikutuksiltaan äkillistä
rakennemuutosta suurempi.

Elinvoimalautakunta on kokoontunut
vuonna 2025 kymmenen kertaa, joista
jokaisessa kokouksessa äkillisen
rakennemuutoksen
toimintasuunnitelman katsaus on
merkitty tiedoksi. Pöytäkirjoista ei
selviä asian konkreettinen
eteneminen. Tuodaanko
elinvoimalautakunnan tietoon
äkillisen rakennemuutoksen
seurantaan liittyen lukuja ja
toimenpiteitä vai onko kyseessä
enemmän yleistä tiedoksiantoa?

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota,
että elinvoimalautakunnassa käsitellään
paljon tiedoksi merkittäviä päätöksiä.
Sen vuoksi elinvoimalautakunta
vaikuttaa vahvimmin
viranhaltijavetoiselta lautakunnalta.
Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla
lautakunnan puheenjohtajalta ja
jäseniltä, miten lautakunta ottaa
ohjaavaa roolia. Millainen ohjausvaikutus
elinvoimalautakunnalla on eteenpäin
katsovassa kehittämistoiminnassa?

Yrittäjyyden edistäminen

Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten
elinvoimatoimiala on edistänyt nykyisten
paikallisten pk-yritysten toiminta- ja
kasvuedellytyksiä. Millaista tukea
nykyisille yrittäjille tarjotaan esimerkiksi
sukupolvenvaihdostilanteissa ja
digitaalisessa
verkkokauppamurroksessa.

Lapin matkailun osalta
tarkastuslautakunta haluaisi erikseen
tietää, millaisia aktiivisia toimenpiteitä
on tehty nykyisten matkailuyrittäjien
liiketoiminnan kasvun edistämiseksi.
Miten elinvoimatoimiala tekee
yhteistyötä Icebreaking Companyn
kanssa? Välittykö kauppiaille ja
ravitsemusyrittäjille viesti saapuvista
matkailijoista? Tarkastuslautakunta
haluaisi kuulla, onko
matkailukoordinoinnin tarvetta
selvitetty.

Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla tarkemmin, mitä 31.8.2025 päättyneen ”Osaamista työelämän tarpeisiin” ESR+ hankkeen aikana tehtiin. Vastaukseen toivotaan muuta tietoa kuin mitä tilinpäätös 2025 kirjassa on kuvattu. Kuinka suuri osa hankkeesta kohdistui TE2024-uudistuksen käytännön valmisteluun?

Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla tarkemmin hankkeen tuloksena syntyneistä uusista rekrytointimalleista sekä yrityskohtaisista koulutus- ja osaamispoluista, esim. Kemin Satama Oy:n kanssa.

Kivalo-opisto tarjoaa Kemin kaupunkistrategian mukaisesti pitovoimaa tarjoamalla paljon käytettyjä ja suosittuja kursseja alueen ihmisille.

Työllistymiseen ja yrittämiseen liittyvää yhteistyötä tekevät Kemi Pointti ja Business Kemi. International Pointti -toimintapiste vaikuttaa hyvin toimivalta konseptilta. Osaavien työntekijöiden saanti on tunnistettu kaupungin kasvun haasteeksi. Millaista yhteistyötä osaajien sitouttamiseksi tehdään oppilaitosten kanssa?

Kemin kaupungin sote-palveluiden valtionosuudet on siirretty hyvinvointialueelle ja hyvinvointialue vastaa sosiaalityöstä. Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten yhteistyö toimii Lapin hyvinvointialueen sosiaalityöntekijöiden kanssa kotouttamis- ja maahanmuuttoasioissa.

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

Hyvinvointitoimiala on pysynyt vuoden 2025 talousarviossa ja tulos oli 564 000 € arvioitua parempi (Viite 8). Hyvinvointitoimiala on henkilöstömäärältään ja talousarvioltaan kaupungin suurin toimiala. Hyvinvointitoimialan merkitys kaupunkiorganisaatiossa on korostunut sosiaali- ja terveyspalvelujen siirtyessä pois kaupungilta.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota siihen, että kun puhutaan hyvinvointilautakunnasta ja Hyvinvointialueesta, niin asiat menevät ymmärrettävästi sekaisin. ”Hyvinvointi” terminä on vahvasti otettu Hyvinvointialueiden käyttöön, minkä vuoksi kaupunkiorganisaatiossa hyvinvointitoimialan nimitystä voisi pohtia uudelleen. Tarkastuslautakunta haluaa kuulla hyvinvointitoimialan näkemyksen tähän asiaan.

Maksuton uimahalli alle 18-vuotiaille jatkuu. Kemissä on käytössä maksuton alle 18-vuotiaiden uimahallin käyttöoikeus kemiläisillä koulujen työpäivinä maanantaisin, torstaisin ja perjantaisin kello 13–18 välisenä aikana.

Lisäksi toteutetaan erillisiä kampanjoita, joilla mahdollistetaan ja aktivoidaan lasten ja nuorten harrastamista koulujen loma-ajoilla. Näistä kampanjoista tiedotetaan erikseen. Kemin kaupunki tarjoaa alle 18-vuotiaiden harrastusryhmille kaupungin omistuksessa olevien kiinteistöjen tilat ilmaiseksi käyttöön.

Kemissä on ollut käytössä digitaalinen Someturvapalvelu, jonka kautta oppilaat saivat nimettömästi apua somessa, peleissä tai muualla netissä kohdattuihin ikäviin tilanteisiin. Someturvapalvelusta luovuttiin Lapin hyvinvointialueen vetäytyttyä hankkeesta. Tämän tilalle hyvinvointilautakunta edellytti häirintäyhdyshenkilöiden roolin vahvistamista ja toimintamallin selkeyttämistä. Kemissä kaikissa kouluissa on nimetyt häirintäyhdyshenkilöt, jotka tukevat ja neuvovat häirintätilanteiden selvittelyssä ja ohjaavat tarvittaessa oikeanlaisen avun piiriin. Häirintäyhdyshenkilöt toimivat tukihenkilönä tilanteissa, jossa oppilas kokee tulleen häirityksi.

Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, ovatko kaikki häirintäyhdyshenkilöt opettajia, millainen koulutus heille tarjotaan ja miten yhdyshenkilöistä viestitään oppilaille?

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että nuorille on resursoitu matalan kynnyksen nuorisotyötä, kuten etsivä nuorisotyö ja koulunuorisotyö.

Keskustan yläkouluhanke

Sekä hyvinvointitoimialan että ympäristötoimialan henkilöstö on käyttänyt paljon työaikaansa vuoden 2025 aikana yläkoulun hankesuunnitelman eteenpäin viemiseen. Valtuuston päätös tuli helmikuussa 2026 (Viite 14). Hankkeen vetovastuu oli hyvinvointitoimialalla. Ympäristötoimialan viranhaltijat olivat keskeisesti mukana valmistelussa. Hanke jatkuu toteutussuunnittelun ja varsinaisen rakentamisen osalta ympäristötoimialalla.

Tarkastuslautakunta haluaisi tietää, miten yläkouluhankkeen toteuttamisessa on huomioitu tai aiotaan huomioida nuorten riittävä kouluturvallisuus. Lisäksi tarkastuslautakunta haluaa tietää, minkä verran yläkoulutasolla on tapahtunut oppilaiden välisiä epäiltyjä vaaratilanteita tai väkivallantekoja vuoden 2025 aikana.

Uimahallihanke

Uimahallin hankesuunnitelma valmistui helmikuussa 2026 (Viite 13). Hankkeen vetovastuu oli hyvinvointitoimialalla. Ympäristötoimialan viranhaltijat olivat keskeisesti mukana. Hanke jatkuu toteutussuunnittelun ja varsinaisen rakentamisen osalta ympäristötoimialalla.

Valmisteluprosessin aikana syntyi sellainen mielikuva, että uimahalli oli päätetty toteuttaa uudisrakennuksena. Vaihtoehtojen selvittäminen tuntui näennäiseltä. Suojelumerkinnän poistaminen ja purkuluvan hakeminen tuntuivat ohjaavan valmistelua ja päätöksentekoa. Vaikutti siltä, että purkulupa tulkittiin valmistelussa purkupäätöksenä. Vaikka kohteelle haettiin purkulupaa, niin purkupäätös ja varsinaisen investoinnin toteuttamistapa ovat valtuustolle kuuluvia päätöksiä. Varsinaiseen päätöksentekoon ei tuotu realistisia vaihtoehtoja purkamisen tilalle.

Uimahallin tarveselvitykseen oli mahdollista vastata nettilomakkeella ja paikan päällä uimahallissa. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että asiakkaat ja kaupunkilaiset saivat osallistua tarveselvitykseen. Tarveselvitysten myötä investointeihin tulee lisätoivomuksia.

Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, onko Tornion ja Oulun uimahallikuljetuksiin liittyen oltu alustavasti yhteydessä uimahalleihin ja liikennöitsijöihin. Millä tavalla on tarkoitus järjestää uimaopetusta uimahallin ollessa kiinni? Onko selvitetty mahdollisuutta järjestää kesäaikana uimakoulua luonnonvesissä? Kemissä on tällä hetkellä kolme yleistä uimarantaa: Mansikkanokka, Paavonkari ja Takajärvi. Lisäksi talviuintipaikka sijaitsee sisäsatamassa. Onko uimahallin sulku huomioiden tarkoitus lisätä yleisiä uimarantoja esim. Ajokseen tai kohentaa nykyisten yleisten uimarantojen tasoa?

KAUPUNKILAISTEN OSALLISTAMINEN

Kemi Kamhari

Kemi Kamharille löytyi tila Kulttuurikeskuksesta (Viite 18). Tilaratkaisua voidaan pitää toimivana. Se on helposti saavutettava, keskeisellä sijainnilla ja esteetön. Kemi Kamhari on tärkeä yhteisöllisyyden kannalta.

Osallistava Budjetointi

Kemin kaupunki käytti 40 000 euroa osallistavaan budjetointiin, josta 10 000 euroa oli varattu nuorten ideoita varten.

Kaupunginhallitus päätti osoittaa nuorentapahtumaan 3000 euroa sekä 7000 euroa sisustustarvikkeiden hankintaa nuorten uuteen kokoontumispaikkaan kulttuurikeskukseen. Tarkastuslautakunta haluaisi tietää, missä kohtaa kulttuurikeskusta nuorten kokoontumispaikka sijaitsee.

Liikunta- ja kuntopolkujen kunnostamiseen sekä luontoon varattiin 15 000 euroa, koirametsän alueeseen 5000 euroa ja Mansikkakanon uimaponttonin hankintaan 10 000 euroa. (Viite 19.)

Tarkastuslautakunta iloitsee osallistavan budjetin käytännöstä.

Vaikuttamistoimielimet

Kuntalain 26–28 §:ssä säädetään nuorisovaltuuston, vanhus- ja vammaisneuvoston asettamisesta eri väestöryhmien osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi (Viite 1).

Vanhus- ja vammaisneuvosto: Vaikuttamistoimielimet osallistuvat mielellään päätöksenteon valmisteluun ja antavat lausuntoja esim. uimahallin tarvesuunnittelu.

Tarkastuslautakunta huomauttaa kaupunginhallitusta, että vaikuttamistoimielinten puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien valinnassa olisi hyvä ensin selvittää, ovatko kyseiset henkilöt käytettävissä tehtäviin.

Nuorisovaltuuston koko on toimintasäännön mukaan 15 jäsentä ja viisi varajäsentä. Nuorisovaltuustolla on ollut haasteita saada valituksi kaikki 15 jäsentä. Tarkastuslautakunnan kuulemisen aikaan 3.11.2025 nuorisovaltuustossa oli 12 jäsentä. Tarkastuslautakunta halusi kuulla, miten kaupunginhallitus voisi motivoida nuoria nuorisovaltuuston työhön.

Vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston puheenjohtajat osallistuvat kaupunginvaltuuston kokouksiin.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että nuorisovaltuuston sekä vanhus- ja vammaisneuvoston kokouksissa on kaupunginhallituksen edustaja läsnä.

VIHREÄT ASIAT

Kemin kaupunginvaltuusto on hyväksynyt resurssiviisauden tiekartan valtuustossa. Tiekartta kattaa koko valtuustokauden (Viite 20).

Merkittävimpänä kasvihuonepäästöjen aiheuttajana toimivat kaupungin kiinteistöt. Kiinteistöjen ylläpidossa käytetään energiaa lämmön, sähkön ja veden muodossa.

Näiden kulutus aiheuttaa kasvihuonekaasupäästöjä. Energiatehokkuutta parannetaan nykyisissä kiinteistöissä. Jätteiden muodostumiseen ja kierrätykseen kiinnitetään huomiota.

Resurssiviisauden tiekartalla kunta edistää hiilineutraaleja toimintamalleja ja kiertotaloutta. Niillä on kolme päätavoitetta seuraavasti:

1. Ei kasvihuonekaasupäästöjä 2050: kunta toimii hiilineutraalisti eikä tuota ilmastonmuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä.
2. Ei jätettä 2050: kunta toimii kiertotaloudessa, jossa materiaalit kiertävät eikä jätettä synny.
3. Ei ylikulutusta 2050: kunnassa kulutetaan luonnonvaroja maapallon kantokyvyn rajoissa.

Ensimmäinen välitavoite on vuosi 2030, jolloin

1. Kunnan kasvihuonekaasupäästöjen tulisi olla 80 % pienempiä vuoden 2007 tasosta ja minimissään vähintään 60 % pienempiä. 80 % päästövähennystavoite on sama kuin Hinku-verkossa, johon Kemin kaupunki myös kuuluu.
2. Kotitalousjätteen määrä Fisuseuduilla vähenee ja kierrätysaste nousee saavuttaen 65 % tason vuoteen 2030 mennessä.
3. Kulutusperäinen hiilijalanjälki puolittuu vuoteen 2030 mennessä vuoden 2005 tasosta.

KEMIN KAUPUNKI KANNUSTAA YMPÄRISTÖTEKOIHIN

Vihreä teko -tunnustukset

Vuonna 2025 Kemin kaupunki myönsi Vihreä teko -tunnustukset Kontionkadun asukaspuisto ry:lle ja Suomen Punaisen Ristin "hävikistä hyvikiä" -toiminnalle. Vihreä teko -tunnus myönnetään vuosittain erityisen ympäristöystävällisestä ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesta toiminnasta. Asukkaat perustivat Kontionkadun asukaspuisto ry:n säilyttääkseen alueensa leikkipuiston. Kestävän kehityksen periaattein puistoon hankittiin kiipeilyteline käytettynä. (Viite 23.)

Talvipyöräilyverkosto

Osana resurssiviisautta Kemissä kehitetään talvipyöräilymahdollisuuksia ja otetaan pyöräilyverkosto huomioon talvikunnossapidossa. Tarkastuslautakunta haluaisi tietää, kuuluuko talvipyöräilyn kehittämiseen pääreittien merkitseminen ja kunnossapidon priorisoiminen samalla lailla kuin Oulussa.

"Oulun pyöräilyn pääreitit on numeroitu ja tehdään kyltein näkyväksi. Reittien varsille on asennettu pääreittien numerot, karttaopasteita sekä etäisyystaulut. Pääreitille päästyäsi voit luottaa siihen, että opasteet johdattavat sinut kohteeseesi. Pääreitit priorisoidaan talvikunnossapidossa."

oulunseudunpyoraily.fi

Kiikeli

Kemissä on upeaa luontoa ja sitä voi ihastella esimerkiksi Kiikelissä. Vuonna 2025 toteutetun Esteetön Kiikeli investointihankkeen myötä alue on nyt yhä useamman saavutettavissa. Luonnon läheisyys kuuluu kaikille. Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, onko reitin estettömyyttä tarkoitus jatkaa.

Kemi kuuluu kaikille

Luonto kuuluu kaikille

KEMIN KAUPUNKI KANNUSTAA YMPÄRISTÖTEKÖIHIN

Satamankangas

Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, minkä verran Satamankankaan tontteja on varattu ja kuinka monen kohteen rakentaminen on aloitettu. Lisäksi tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, miten kaavoituksessa on huomioitu alueen ainutlaatuinen luonto. Tarkastuslautakunta on huolissaan vihreän metsäalueen vähentymisestä. Kemi on muuttotappiopaikkakunta ja Kemissä olisi tarjolla myös nykyisessä asutokannassa vaihtoehtoa ja kapasiteettia.

Metsäinen maisema

Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, minkä verran Kemin kaupungilla on luonnontilassa olevaa aluetta ja onko tällaisten alueiden määrää mahdollista lisätä helposti saavutettavan matkan päässä keskustasta.

HYTETU- YHTEISARVIOINTI

Kuntalaki (410/2015) velvoittaa kuntia edistämään asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. Kunnan on myös seurattava väestön hyvinvointia ja raportoitava siitä (Viite 1). Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa kuntia edistämään terveyttä ja hyvinvointia poikkihallinnollisesti (Viite 21). Terveydenhuoltolaki painottaa ennaltaehkäisyä ja terveyserojen kaventamista.

Laki hyvinvointialueista (611/2021) määrää, että hyvinvointialueiden on edistettävä väestön hyvinvointia ja terveyttä **yhteistyössä** kuntien kanssa (Viite 22). HYTE on osa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä, ei vain hoitoa.

Kemin ja Rovaniemen kaupunkien sekä Lapin hyvinvointialueen tarkastuslautakunnat ovat toteuttaneet yhteisarviointia arviointikohteena HYTETU-työ Lapissa.

Tarkastuslautakunnan jäsenille järjestettiin arviointityöhön ja HYTETU-teemaan liittyvä koulutus 11.9.2025. Lappilaisille HYTETU-asiantuntijoille lähetettiin 20.11. - 4.12.2025 kysely, jossa selvitettiin hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämistä Lapissa. Kyselytulosten pohjalta organisaation johto kutsuttiin 20.1.2026 järjestettyyn kuulemistilaisuuteen.

Haastatteluja, kyselyn tuloksia ja tutkimusaineistoa hyödynnettiin keväällä 2026 Kemin ja Rovaniemen kaupunkien sekä Lapin hyvinvointialueen tarkastuslautakuntien hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen arvioinnissa.

HYTETU-RAPORTIN SUOSITUKSIA KOOTUSTI

Tilannekuva & painopiste

Yhteisten tavoitteiden pohjana tulisi olla yhdessä jaettu tilannekuva. Jatkossa olisi syytä valita yhteiset HYTETU-painopisteet.

Hyvinvointisuunnitelma & kertomus

Hyvinvointialueen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma tulisi laatia yhteistyössä ja yhtäaikaaisesti alueen kuntien kanssa

Resurssit

Kokemus HYTETU-työssä tarvittavien resurssien (HYTETU ja organisaatio) riittävydestä vaihtelee.

Yhteistyörakenne

HYTETU-Yhteistyörakenteiden vahvistaminen on tärkeää, jotta yhteistyö ei ole henkilöstä riippuvaa ja siten haavoittuvaa.

Viestintä & vuorovaikutus

Ylätason tiedonkulkuun ja viestintään koettiin puutteellisuena ja viestinnästä puuttui vuorovaikutus.

Luottamushenkilöiden kaksoisrooli

Virallisen ylätason viestinnän puutteen vuoksi kaksoisroolissa (Lapha & kunta) toimivien luottamushenkilöiden rooli ylikorostui viestinnässä.

HYTE-neuvottelut

Lakisääteisten HYTE-neuvottelujen muotoa ei ole määritelty. Kunnat kokivat kuntakohtaiset HYTE-neuvottelut tärkeiksi.

Yhteistyö

Mikäli Lapin hyvinvointialueella haluttaisiin strategisella tasolla aitoa yhteistyötä 21 kunnan kanssa, pitäisi tähän resursoida merkittävästi nykyistä enemmän.

KONSERNI

Valtuustokauden alkaessa kaupungin luottamushenkilöille järjestetään koulutusta luottamustehtävien hoitamiseen. Tarkastuslautakunta näkee, että valtuustokauden aikana on tärkeää kouluttaa luottamushenkilöitä jatkuvan kouluttautumisen periaatteella. Erityisesti konserniyhtiöiden hallitusten jäsenille on syytä tarjota säännöllistä koulutusta hallitustyöskentelyyn.

Tarkastuslautakunta nostaa esille, että osakeyhtiöiden hallitusten jäsenyydessä vastuut ovat erilaiset suhteessa kaupungin sisäisiin luottamustehtäviin. Konserniyhtiön hallitusten jäsenten tulee äänestyspäätöksissä noudattaa kaupungin antamaan omistajaohjausta, mikäli sellaista on annettu. Yksittäinen luottamushenkilö ei ole konserniyhtiössä osakkeenomistajana vaan toteuttaa hallituksen jäsenenä omistajan (kaupungin) tahtoa.

Kaupunkikonserniyhtiöiden käyttäessä toiminnan tukena hallitusammattilaisia, eli konsultteja, on hyvä muistaa, että konsultti ei kanna vastuuta toiminnasta. Konsulttien käytöstä aiheutuu yleensä merkittäviä kustannuksia. Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla kaikilta konserniyhtiöiltä, kuinka paljon vuoden 2025 aikana on käytetty konsulttipalveluihin ja kuinka paljon tästä on hallitusammattilaisten laskuttamaa.

Kemin kaupungissa talouden tasapainottamisen kannalta konserniyhtiöt ovat keskeisessä asemassa. Konsernitalouden luvut ovat mukana arviointikriteereissä, kun määritellään kunnan kriisikuntakriteereitä. Kemissä on tehty viime vuosina aktiivisesti työtä konsernitalouden hallinnan eteen. Useampi konserniyhtiö on tehnyt operatiivista toimintaa ja taloutta korjaavia toimenpiteitä.

Kemin Energia ja Vesi Oy

Merkittävimpänä yksittäisenä asiana vuoden 2025 aikana toteutui Kemin Energia ja Vesi Oy:n 60 % osakekannan myynti. Myyntituloilla tasapainotettiin Kemin kaupungin taloutta. Myynti oli päätetty valtuustossa 9.12.2024 § 107 ja myynti toteutui talousarviovuoden 2025 aikana. Tämän seurauksena Kemin kaupunki teki poikkeuksellisen suuren ylijäämäisen tuloksen 44 miljoonaa euroa.

Kiinteistö Oy Itätuuli

Kiinteistön Oy Itätuuli on vienyt operatiivisen toiminnan ja talouden tervehdyttämistoimia eteenpäin. Tarkastuslautakunta on yhä huolissaan Kiinteistö Oy Itätuulen kiinteistökannasta, joka vaatii mittavia tervehdyttämistoimia. Itätuuli on luopunut takuuvuokrakäytännöstä. Tarkastuslautakunta haluaisi kuulla, millaisia vaikutuksia takuuvuokran poistolla on ollut asuntojen kysyntään ja vuokran maksuun. Lisäksi tarkastuslautakunta haluaa kuulla, mikä on ollut Kiinteistö Oy Itätuulen asuntojen käyttöaste vuoden 2025 lopussa.

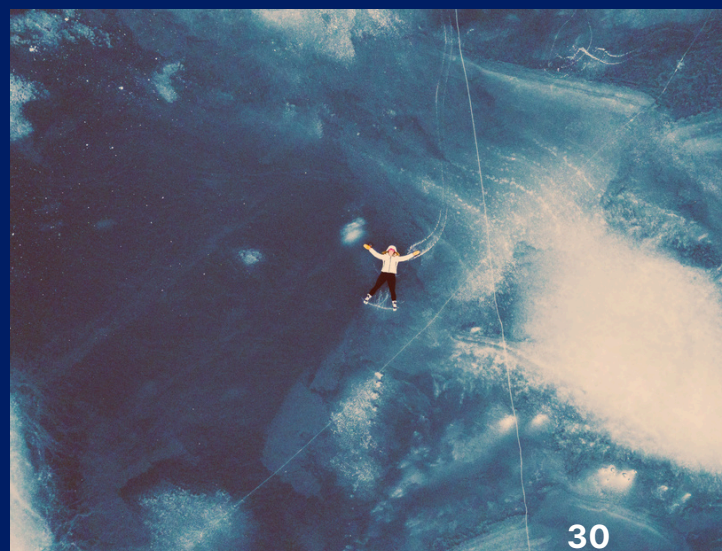
Kemin Satama Oy

Kemin kaupungin omistama Kemin Satama Oy on keskeisessä roolissa alueen elinvoiman kehittämisessä ja siten myös työllisyyden ylläpitämisessä ja vahvistamisessa. Viime vuosina teollisuutta ja Kemin Satamaa on haastanut heikko talouden suhdanne. Kemin satama on keskeinen pohjoisen kasvun mahdollistaja ja huoltovarmuuden vahvistaja, jonka rooli korostuu tulevilla teollisilla investoinneilla ja muuttuvassa geopolitiisessä tilanteessa.

Tarkastuslautakunta peräänkuuluttaa sujuvaa yhteistyötä Kemin Sataman ja teollisuuden välillä. Kemin Sataman tuottamat palvelut ovat teollisuudelle hyvin merkityksellisiä, minkä vuoksi Sataman sujuva toiminta on omiaan vahvistamaan alueen elinkeinoelämän toimintaa ja siten työllisyyden kohenemista, mikä on yhtiön omistajan, Kemin kaupungin, intressien mukaista.

Icebreaking Company Oy

Kemin Matkailu Oy on selvinnyt haastavista talouden vuosista, jotka aiheutuivat koronaviruspandemiasta. Kasvuluvut ovat palanneet koronaa edeltävään aikaan ja tulevaisuus näyttää hyvältä. Kemin Matkailu Oy:n nimi on vaihdettu Icebreaking Company Oy:ksi. Yrityksen tulevaisuuden näkymät ovat mielenkiintoiset ja tarkastuslautakunta jää seuraamaan kehitystä.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN KANNANOTTO

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan Kemin kaupungin tilinpäätös on laadittu ohjeiden ja sääntöjen mukaan ja se antaa oikean ja riittävän kuvan kaupungin vuoden 2025 toiminnasta.

Tämän johdosta tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto voi hyväksyä tilinpäätöksen ja tilivelvollisille voidaan myöntää vastuuvapaus.

Tarkastuslautakunta toivoo, että kaupunginhallitus kokoaa eri lautakunnilta vastineet yhdeksi dokumentiksi tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen syyskuun 2026 loppuun mennessä. Vastine tulee toimittaa valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle.

LÄHTEET

Viite 1 Kuntalaki 410/2015 | Finlex

Viite 2 Kemin valtuusto päätös 8.9.2025 § 98: Tarkastuslautakunnan valinta

Viite 3 Kemin valtuuston päätös 4.11.2024 § 91: Valtuuston koko

Viite 4 Kemin tilinpäätös 2024

Viite 5 Kemin talousarvio 2025

Viite 6 Kemin valtuuston päätös 7.4.2025 § 25: Talousarvio 2025 muutokset

Viite 7 Kemin valtuusto päätös 8.9.2025 § 89: Talousarvio 2025 muutokset

Viite 8 Kemin tilinpäätös 2025

Viite 9 Tornion tilinpäätös 2025

Viite 10 Varkauden tilinpäätös 2025

Viite 11 Raahen tilinpäätös 2025

Viite 12 Kemin valtuuston päätös 6.10.2025 § 108: Kaupunkistrategia

Viite 13 Kemin valtuuston päätös 9.3.2026 § 14: Uimahallin hankesuunnitelma

Viite 14 Kemin valtuusto päätös 9.3.2026 § 15: Yläkoulun hankesuunnitelma

Viite 15 Tarkastuslautakunnan kokous 24.1.2025 § 59: Tilaratkaisut

Viite 16 Kaupunginhallituksen kokous 10.2.2025 § 38: Kaavoituskatsaus

Viite 17 Tarkastuslautakunnan kokous 9.2.2026 § 8: Elinvoimatoimialan kuuleminen

Viite 18 Hyvinvointitoimialan päätös 14.4.2025 § 140: Kemi Kammari

Viite 19 Kaupunginhallituksen päätös 17.3.2025 § 89: Osallistava budjetointi

Viite 20 Kemin valtuuston päätös 6.10.2025 § 109: Resurssiviisas

Viite 21 Terveystieteidenhuoltolaki 1326/2010 | Finlex

Viite 22 Laki hyvinvointialueesta 611/2021 | Finlex

Viite 23 Vihreä teko -tunnustus

ARVIOINTIKERTOMUS 2025
KEMIN KAUPUNKI

Valtakatu 26, 94100 Kemi
kirjaamo@kemi.fi